

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu Romanu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care doue septemani cu adansulu Foișoiei. — Prenumeratiunea se face in Sibiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori fiancate, adresate câtra espeditara. Pretinlu prenumeratiunei pentru Sibiu este pre anu 7 fl. v. a., iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50 cr.

Nr. 42.

ANULU XXV.

Sibiu 29 Maiu (10 Iuniu) 1877.

Pentru celealte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl., iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru strainetate pre anu 12 fl., pre o jumetate de anu 6 fl. v. a. Inseratele se platescu pentru antai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

La iubileulu „infallibilului“ Papa.

O festivitate avu locu in dilele aceste, in Vaticanulu Romei si in biseric'a apusena, iubileulu papei Piu IX, ca episcopu de 50 ani. Ocasionea de a demonstra Vaticanulu lumei ce putere este inca curi'a romana, parea ceamai binevenita, deca spiritulu tempului nu aducea in proseniulu lumei, alte eveneminte mai mari, cari intuneca mai cu totul demonstratiunea cea dealtmintrea bineintocmita a reactiunei ultramontane.

Press'a de tote dilele abia a pututu lua destula notitia de acestu iubileu. Cu tote aceste de densulu suntulantiute unele impregiurari din dilele nostre, in cari suntu ascunse inca multe alte eveneminte, si cari merita a nu fi trecute cu vederea.

De si dispunemu de putienu spatiu, deschidemu colonele nostre inregistrarei, mai multu cronicarie, a unoru fapte petrecute de candu s'au inceputu pregatirile si de candu se continua festivitarea acest'a extraordinaria, la parere confesiunala, in realitate inse mai multu politica.

Eata aici registrulu nostru:

Cetimu in „Foi'a scolastica“ din Blasiu, Nr. 10. cu datulu 15/27 Maiu 1877:

„Santi'a Sea Pap'a Piu IX in 3 Iuniu a. c. serbeza iubileulu seu de 50 ani, de candu s'a chirotonitu de episcopu. Acesta solemnitate forte rara in sinulu bisericeii intregi, (!?) se va serba cu bucuria viua in tota lumea **catolica**. In tote partile se facu pregatiri, din tote partile se tramitu Santiei Sele gratulatiuni.*) Din ocasiunea acest'a *Esc. Sea Parintele Metropolitu* dispuse prin cerculariulu dela 31 Ian., ca in 3 Iuniu cal. nou, care di in acestu anu cade intr'o Dumineca, la finea santei Liturgie sa se cânte *docso-logi'a cea mare si sa se faca rugaciuni pentru Santulu Parinte*; — er' din partea provinciei metropolitane pregati o adresa gratulatória, in limb'a romana si versiune latina, carea intru aceste dile se va tramite la Rom'a.“

Pap'a intre altele a rostitu si o cuventare câtra o ceta de peregrinari din Savoia, din carea estragemu dupa foile straine urmatoarele:

„In momentulu de fatia o putere cu credintia ratacita (Russi'a!) a pusu in miscare armate numeroze pentru a pedepsi o putere fara credintia (Turci'a!), acusanu-o pe acest'a, ca aru fi stapanitu cu nedreptate si aru fi asupritu multi din suditi ei, cari apartienu aceluasi religiiu eterodocse (gr.-orientali!). Lupt'a s'a si inceputu. Eu nu sciu, care din aceste doue puteri va fi invingatore. Sciu inse prea bine, ca pe un'a din aceste doue puteri, care pe sine se numesce ortodocsa, in adeveru inse este **schismatica** (Russi'a!), **jace cu greutate man'a dreptatei lui Dumnedieu** . . . .“ Si in modulu acest'a continua Pap'a a vorbi despre puterea aliata cu fratii nostri din Romani'a, cari se lupta pentru esistinta loru natiunala si **pentru religiuena loru stramosiesca** in contr'a barbariloru asupritori ai crestinismului . . .

Gasimu in jurnalele vienesi si pestane, precum: „Deutsche Zeitung“, „Pester Lloyd“, etc. urmatoarea tele-

*) Si bani.

Red.

grama din Rom'a cu datulu 3 Iuniu st. n.

„Pre candu 30 episcopi conduceau peregrinari la Vaticanu (resiedinti'a Papei) pentru a **gratula Papei la iubileulu seu**, pe atunci membrii senatului si camerei italiene, municipalitatea Romei etc. au trasu in 200 de trasuri (câlesci) inaintea Quirinalului (resiedinti'a regelui italianu), pentru a **gratula regelui Victoru Emanuilu la aniversarea a 30-a de candu cu darea constitutiunei italiene**“.

Va se dica, este o mare deosebire intre „Vaticanulu cosmopolitu“ si „Quirinalulu natiunalu“, intre „Rom'a Papei“ si „Rom'a Italianiloru“, a scumpiloru nostri consangeni! — De aceea este o ratacire cumplita, a identificâ, precum multi dintre noi romani o facu, „leganulu natiunalitatiei nostre“ *) cu Rom'a „Papei“, carea nu vrea sa scie de natiunalitate. Deca Rom'a „Papei“ va fi fostu cum-va vre-odata „muma nutritore“ a natiunalitatiei nostre, *astadi* de siguru numai este. Si manastirile catolice din *evulu mediu* au fostu vetre ale sciintiei si culturii omenesci, *astadi* sciintia nu se mai face in manastiri.

Mai nu trece o di, precum vedemu din „Politik“ din Prag'a, in care sa nu se fi adusu in vre-unu orasiu alu Bohemiei cate o resolutia in *contr'a* Papei. Cechii, catolicii cei mari, pe cari lumea i tiené de cei mai aprigi propagatori ai ultramontanismului, ai papismului, facu acestui'a cea mai crâncena opositia pentru cuventarea, ce Pap'a a adresatu peregrinariloru din Savoia. Nu numai cei mai vediuti mien, ci chiaru popii cehicii catolici iau parte la manifestatiunile anti-papiste, celu putienu cesti din urma in diferite locuri dejâ precum Prag'a, Karolinenthal, Beraun . . . seversira servitiulu divinu chiamandu binecuventarea ceriului asup'a *armelor rusesci*, pe care le-a condamnatu Pap'a.

Ba generatiunea mai tinera, mai infocata, manifestandu-si indignatiunea *natiunala* intr'unu modu cam drasticu, a ajunsu dejâ in colisiune cu politi'a. Ast-feliu „Pester Lloyd“ in numerulu seu de Luni, 4 Iuniu st. n., aduce urmatoarea telegrama:

Prag'a, 3 Iuniu. Mai multe sute studenti cehicii au aprinsu noptea trecuta pe dealulu lui *Zisc'a* unu focu colosalu, *arsera portreturile Papei si esemplare din cuventarea lui câtra peregrinari din Savoia* . . . .“

Totu-deodata aflamu din „Politik“, ca studentii cehi dela universitate si dela politehniculu din Prag'a, au insarcinatu pe parintele Dr. Schwarz a tiené in biseric'a catolica a universitatiei o slujba dumnedieesca pentru *armele rusesci*.

Teatrulu resbelului.

28 Maiu.

Scirile telegrafice dela câmpulu de lupta suntu inca rari si de putiena importantia, mai alesu ce privesce teatrulu european. Ore-care interesu sternesce miscarea ce se simte

*) Vedi intre altele multe de mai inainte, si numerulu celu mai nou din „Foi'a asociatiunei transilvane . . .“ „Transilvani'a“, intr'unu articulu alu dlui Ardeleanu.

in partile muntene-grene-turcesci. „Pol. Corr.“ si „Presse“ din Vien'a vestescu dela inceputulu lunei lui Iuniu st. n. unele date despre reinceperea luptelor pe teatrulu montene-grenu-turcescu, cari se contradicu cu totul cu telegramele din Constantinopole despre acelesi eveneminte. „Presse“ dice intr'o telegrama, datata din Cetinie 5 Iuniu: Alaltaeri au inaintatu turcii pe inaltimile dela Spuz si Visociti'a, s'au intaritu cu siantiuri si au bombardatu satulu Novo-Sel. Adi diminetia turcii cu putere mare au mersu asup'a Marbinitiei, unde s'a desfasuratu o macelaria formalu. Dupa doue ore turcii in fuga selbateca s'au retrasu spre Podgoriti'a, urmariti de muntene-greni pâna la Cucosievin'a. Pâna la momentu suntu 400 turci morti.

Totu cam asiâ spune „Pol. Corr.“ ca in luptele din urma muntene-grenii au batutu pe turci.

Altfeliu dicu turcii. Ei in telegramele loru spunu ca Ali-Saib cu trupele sele au ocupatu inaltimile dela Cucosievin'a pe drumulu câtra Danilograd si defileulu dela Mastinici si adangu ca cu ocasiunea acest'a montene-grenii au avutu perdiri mari.

Intr'un'a se intalnescu scirile contradictore. Scirile diuareloru din Vien'a dicu ca turcii au fugitu urmariti de muntene-greni pâna la Cucosievin'a; scirile din Constantinopole spunu ca turcii au ocupatu inaltimile dela Cucosievin'a. Adeverulu va fi, ca dupa ce turcii au fugitu dela Spuz din graniti'a Muntene-grenului, spre media di si dupa ce la Cucosievin'a muntene-grenii au datu pace turciloru, cesti din urma s'au facutu, séu au remasu stapanitori pe inaltimile de aci. Turcii au ocupatu darea de sila inaltimile pe cari le avusera cu o di mai inainte la spatele loru.

Dintr'o epistola privata din **Calafatu** dto 17/29 Maiu estragemu urmatoarele:

„. . . si viu a ve spune ca amu pututu vedé in grândinea obuselor si plumbiloru turcesci, viteji'a, sângele rece si sciintia militariloru nostri. Trei bombardamente asup'a Calafatului au fostu suportate de noi cu multu curagiu si tunurile nostre au facutu la rendulu loru multa stricaciune Vidinului. In curendu speramu sa trecemu dincolo in scopulu de libertate si spriginire a drepturiloru nostre de independentia. Dispunemu pentru Romani'a mica de 80,000 ostasi vrednici si circa 100 guri de tunu dela nr. 7 pâna la 15 marime.

„Intielegi . . . . ca lumea nostra suferé in destulu de aceste tribulatiuni nenorocite; cu tote aceste contr'a urgiei pagane trebuie sa luptamu.

„Mari'a Sea Domnitoriulu ieri a fostu la noi si la inspectia a fostu forte multiamitu de aspectulu trupeloru nostre. Apoi s'a intorsu la Bucuresci, unde va sosi credu in asta nopte. . . . .“

Cetimu in „Timpulu“:

Mai multe monitoare rusesci voru sa intre in apele Dunarei pe la Sulina.

Joi spre Vineri, dela 10 ore pâna la 3 ore diminetia, mereu au bubuitu tunurile la gur'a Dunarei.

Isbutindu sa intre, pe de-o parte va fi o stralucita fapta militara, ier' pe de alta parte, unu nou si puternicu mijlocu de aperare pentru tiermulu românescu.

In dilele 16, 17 si 18 Maiu, bande tur-

cesci, trecendu Dunarea, au pradatu vitele urmatoare:

280 vaci si boi de pe mosi'a Carn'a, ale locuitoriloru din Plosca;

368 rimatori (caci fometea a facutu pe turci sa mance acum si cele oprite de Coranu), ai locuitorului Oprea Stanu Gheorgitia, din Plosca;

45 cai ai locuitoriloru din comun'a Bistretiu, judetiulu Doljju.

12 bivolitie si 2 turmaci, din balt'a mosiei Bordujani, judetiulu Ialomiti'a, ai dlui Al. Popescu.

Vr'o diece locuitori din satulu Ianc'a, judetiulu Romanati, ducendu-se cu luntrile, pentru a-si lua vitele dintr'unu ostrovu, au fostu apucati de turci si dusi preste Dunare, impreuna cu vitele si ciobanii loru.

Alti 14 locuitori din satulu Grajdipolu, judetiulu Romanati, voindu asemenea sa-si ridice vitele, abia cu fug'a au scapatu de basibosuci, cari le-au luat 28 cai si 10 manzi.

S'au comunicatu aceste sciri din sorginte oficiala:

Comandantele trupeloru romane dela Betchetu, colonelulu Petrovanu, fusese inscintiatu ca unu monitoriu turcescu avea sa treca; lua prin urmare tote dispositiunile pentru a-lu opri prin canonada de a face servitiulu de transportu de trupe la care era destinat.

Pe la 9 ore in locu de unu monitoriu, a venitu unu batelu turcescu necuirasatu. Bateriele nostre imediatu au deschisu foculu contr'a vaporului, in sa, dupa primele lovituri, vaporulu fiindu reu ameninbatu, i-a venitu in ajutoriu unu monitoriu care s'a pusu intre densulu si bateriele nostre spre a-lu aparâ.

In acelasi tempu bateriele turcesci si monitoriulu deschideau unu focu viu asup'a bateriiloru nostre.

Primele nostre obuse fusese trase cam josu; rectificandu-se in sa tirulu, ele au causatu stricaciuni forte insemnate vaseloru din portulu turcescu, precum si mai multoru case. Viediundu acest'a, vasele din acelu portu arborara pavilonulu austriacu. Atunci bateriele nostre si indreptara tote focurile asup'a bateriiloru turcesci. Un'a din bateriele turcesci tacu, ier' taber'a se retrase cu repediciune.

Tirulu turciloru era asemenea forte bine indreptatu, obusele loru cadeau pre langa bateriele nostre in baterii. Intemplarea facu in sa sa nu suferimu nici o perdere.

Colonelulu Petrovanu lauda multu entusiasmulu si sângele rece alu artileristiloru, doborantiloru si calarasiloru, cari in totu tempulu au statu espusi fara a manifestâ cea mai mica temere de periculu. Lupt'a tienu dela 9 pâna la 11 ore. Bateriele nostre trasera 104 focuri; turcii totu cam atatea.

Se crede ca vaporulu turcescu a fostu reu lovit, de ore-ce strecurandu-se in josulu Danarei la adapostulu monitoriului, posturile românesci din josulu bateriiloru l'au vediutu oprindu-se in dosulu unei insule pentru a repâra stricaciunile cauzate de ghiulele românesci.

Turcii stabilisera la Florentinu o tabera. Trupele romane, necunoscendu puterea acestei tabere, au facutu in diu'a de 12 Maiu, dupa ordinele dlui generalu Lupu, o recunoscere pe tiermulu nostru in dreptulu inaltimiloru ce domina acea localitate, voindu sa cunosca positiivu puterile acelei tabere. La acesta recunoscere au luat parte regimentulu I de venatori, o bateria de artileria si unu escadronu de cavaleria supt ordinele colonelului Vladescu, comandantele brigadei insotitu de maiorulu Gigartu din statu maiorulu corpului. Câtra orele

6 jum. sér'a s'au pusu in bateria aprópe de Vrat'a, unu satú situatu mai susu de Calafatu, dóue sectiuni de artileria cari au inceputu sa bombardeze indata tabar'a intarita dela Florentinu. Dupa alu doilea tunu tóta garnison'a turcésca a parasitu tabar'a si a fugitu parasindu corturile si bagagiele fára sa riposteze.

Artileria nóstra si-a indreptatu atunci foculu asupr'a corturiloru si mai tóte au fostu derámale.

Misiunea incredintata acestui corpu fiindu indeplinita, foculu a incetatu.

In nóptea de 12 spre 13 o barca plina de turci s'a incercatu sa se stracóre pe la cetate, in sa sentinela care zarise barc'a si-i observá tóte miscárele, a lasat'o sa se apropie si apoi a trasu si a omorit'o sa se apropie si Acést'a s'a constatatú chiaru de cátra siefulu gardei mari care inaintase cátra malu.

Trup'a de jafútori, vedindu-se descoperita si sigura ca va intálni resistintia, se retrase.

„Románulu“ publica urmatóarele sciri:

O céta de basi-bozuci a trecutú Dunarea la Turnu-Magurele spre a jafú. Numerulu lorú nefiindu mare, nu indrasnira sa se arete intre ómeni, ci cotindu cá nisce lasi hoti printre vtele de pe alocurea, prinsera mai multe vite si pornira cu ele spre tiermu.

Unulu din basi-bozuci, imbracatu in costumú tieranescu si vorbindu romanesce, surprinse pe unu copilu, numitu Radu alu lui Delea Grosu din Turnu-Magurele, care pasiuná vtele si inhatiandu-lu, fugi preste Dunare cu densulu si cu cele patru vite ce padia.

Alti doi copii ce se aflau acolo, vedindu acést'a, fugira prin vii si numai astfelu putura scapá din mánilé basi-bozuciloru. Cei doi tierani, Delea Grosu si Minea Cojocariu, parinti ai copiiloru si proprietari ai vitelorú, fiindu anuciati despre acestu faptu, au alergatu indata la fati'a locului, in sa din nefericire au ajunsu prea tárdiu, cáci basi-bozucii trecusera dejá Dunarea, impreuna cu copilulu si cu vtele rapite.

Locuitoriulu Minea gási unu pistolu cu cremene, pe care se vede ca-lu perduse unulu din turci in grab'a ce puse cându prinsese de veste ca le vine cine-va pe urma.

Acestu atentatu, de o atátu de monstruósa lasitate, impreuna cu multe altele de aceea'si natura, greu aru trebú sa apese pe consciint'a sustinatoriloru odiósei dominatiuni otomane, déca ei n'aru fi fostu nevoiti sa nabuséseca consciint'a lorú din momentulu ce s'au decisu a sustiené o asemenea dominatiune.

In Turci'a la Constantinopole, s'au gásitu englezi, chiaru persóne oficiale, cari in fati'a crudimeloru din Bulgari'a, mersera de constatará faptele la fati'a locului si le denunciara indignatiunei lumé.

Pentru ce óre in Romani'a nu s'aru gasi suflete totu atátu de inalte?

Ne permitemu a pune acést'a intrebare dloru agenti diplomatiici ai Engliterei si stateloru unite!

Comandantele corpului rusu dela gur'a Oltului, insciintiatu despre acestu faptu, a espediatu in acea localitate unu escadronu de ulani. Bateria turcésca din dreptulu gurei Oltului si o bateria din Nicopoli au inceputu a trage imediatu asupr'a acestui escadronu, inse fára nici unu efectu.

Bateria rusa dela Flamánd'a a fostu asemenea atacata eri de cátra turci, cari au trasu asupra-i cinci obuse, ce au caditu in apropiare de bateri'a rusa si au eclatatu, fára sa produca inse vr'o stricaciune. Bateria rusa n'a ripostatú.

La Calafatu, incependu-se eri lucrárele pentru stabilirea unei nóue baterii numita *independint'a*, turcii din

Vidinu au deschisu dela 6 óre sér'a foculu asupr'a lucratoriloru, tragendu cinci obuse cu scopulu de a-i opri sa urmeze lucrarea. Obusele au caditu departe in dosulu bateriei si tóte au eclatatu.

Bateriele din Calafatu au ripostatú si foculu s'a urmatu de amendóue pártile in cursu de o óra.

Dintre obusele turcesci dóue au caditu in Calafatu, si au facutu exploziune: un'a a caditu in stáng'a prafariei Nr. 2, alt'a in urm'a bateriei *Mircea*, la o departare de 60 metri si dóue deasupr'a bateriei *Stefanu*; celelalte au trecutú pe deasupr'a baterieloru si orasiului nostru.

Bómbele din Calafatu au avutu inse efectele mai simtite. Dóue din ele, cadindu in bateri'a de sub castelulu bulgaru au silitu-o sa inceteze foculu; un'a a lovitú partea stáng'a a castelului, alt'a a isbitu malulu unei ambrasure, dóue au caditu in piati'a fortaretiei si un'a intre corabiele din portu, unde s'a vedintu unu focu chiaru si dupa o jumetate de óra dela incetarea bombardárei.

N'avemu sa regretámu nici o perdere; unulu singuru dintre lucratorii dela bateri'a *independint'a* a fostu usioru ranitu, séu mai esactu sdrelitu de o bucata de pamentu aruncata de unu obusu.

In nóptea trecuta pe la 12 óre, mai multe caice, cu turci, protegiati de intunerecu si de sgomotulu ce causá plóia, au incercatu sa surprinda postulu asiediatu in apropiare de pichetulu Nr. 10 de lâng'a Islazu, unde s'a asiediatu de curendu si o sectiune de artileria; dar' au fostu descoperiti de sentinela dela pichetulu susu indicatu, care a trasu asupr'a lorú.

Turcii au respunsu prin numeróse focuri si s'au apropiatu pána la 300 metri de tiermulu nostru, cu intentiunea de a debarcá; dar' dupa unu partrariu de óra de lupta, in care tempu a venitú in ajutoriulu sentinelei si unu micu corpu din apropiare, turcii au fostu siliti sa se retraga, de óre-ce li se respundea cu vigóre de pe tiermulu nostru.

Eri, au trecutú dela Silistr'a la Calarasi siése greci, din cei luati cu caicele de pe Dunare, pe cari si le-au insusitu turcii; ei au comunicatu ca in Bulgari'a se comitu crudimi spaimentatóre in contr'a crestineloru si ca la Silistr'a se afla fórté putiena armata.

Eri la 4 óre sér'a au sositu in capitala marii duci Vladimiru si Sergiu, fii imperatului Alesandru, insotiti de principele de Leuchtenberg si de marele duce Nicolae.

Altetiele lorú imperiale au fostu primite la gara de Inaltimea Sea Dominatoriulu si conduse pána la palatu in trasur'a *à la Doumont*.

In curtea palatului unu batalionu de venatori facea onorurile cuvenite. Altetiele lorú prándira impreuna la palatu apoi marele duce Vladimiru fu recondusu la gara.

Dupa ce se cantá retragerea, marele duce Nicolae se preumblá câte-va minute pe calea Mogosióei si se întórse la palatu Pe la 10¹/₄ óre In. Sea Dominatoriulu conduse pe A. S. marele duce la gar'a Tergoviste.

Din Asi'a suntú scirile consecuentu rele pentru turci. Chiaru si in cercurile turcesci se vorbesce cu multa probabilitate, ca Carsulu si Erzerumulu voru cadé cátu mai curendu in mánilé rusiloru.

Nerespectarea limbei nóstre matérne in oficii si afaceri publice.

Sibiú, 5 Iunie n. 1877.

Ne totu tanguimu, si cu totu dreptulu, ca nu numai autoritátile admini-

strative si judecatoresci ci si regimulu insusi nu tienu contu de usuarea si re-spectarea limbei nóstre, respective a poporului, garantata prin lege. Atátu tribunalele cátu si ori-cari alte oficii si organe publice ale statului pána si cele municipale, — abstragendu dela liter'a legéi sancionate de monarhu — dau interpretári arbitrarie acelei legé, o mantienú si aplica, dupa cum le vine lorú mai bine.

Suntu dóue tendintie care i condúcu pre ampoiatiu mari si mici, de a procede in estu modu, adeca a nu respectá prescriésele legéi in casurile cari de o parte li se paru prea liberali pentru poporulu nemagiari; ier' de alta parte li casiuna mari greutáti intru eserciarea oficiului lorú.

Va se dica, motivele nerespectárei legéi suntú tendentióse *odata*: pentruca la tóte dicasteriele, incependu dela ministerie pána la celu mai inferioru subalternu, suntú aplicati mii de oficianti, cea mai mare parte magiari incarnati, ori magiaroni séu renegati, cari de feliu nu sciú nici *voru* sa scie limbile poporului poliglotu din acést'a patria comuna: prin urmare cá sa se póta sustienea aceste legióne de ampoiati din sudórea bietului poporu contribuabilu, — parintesculu regimú constitutiunалу si liberalu mai prefera a se face abateri chiaru si dela dispositiunile legéi si prin nisce *norme esceptionali*, interpretatórie cu scopu a alterá acele dispusetiuni, altmíntre utcumque dupa spiritulu lorú salutarie si multiamitóre pentru poporu.

Firesce ca déca regimulu cá esecutatoriu responsabilu alu legiloru votate de camera si sancionate de rege, aru starú — precum aru trebú sa starúiesca — *ca legea de natiunalitáti*, respective despre usuarea si respectarea limbei lorú, sa fia si mantienuta si efectuita in fapta, atunci, legiónele de ampoiati nescitóri de limbi usuate, — aru deveú in cea mai mare perplesitate si in alternativ'a, cá séu sa-si incordeze creerii spre a invetiá la be-tranetie limb'a poporului intr'unu terminu precisatu, séu vrendu — nevrendu sa renuncie la posturile cari le ocupa, pentru densii dreptu subsidiintia.

Ei, dar' acést'a nu se póte cere sa o faca regimulu celu preocupatu de natiunalitatea sea de astadi, cáci atunci tóte posturile de functiunari publici la tribunalele supreme si inferiori, incependu dela presiedinti pána la notari i cancelisti, apoi la comitate incependu dela comiti supremi, inspectóri de scóle si de dare, aru trebú, mare parte si cu putiene exceptiuni, sa le provéda si indeplinésca cu individi nemagiari si mai vertosu in pártile, unde maioritátea precumpanitória a poporului este nemagiara; atunci in pártile Ungariei si ale Banatului bunaóra in comitatele *Aradului, Temisului, Torontalului, Carasiului si Segediului*, apoi mai in tóta Transilvani'a, dar' mai cu séma in comitatele *Sibiului, Brasiovului, Fagarasiului*, Ternaveloru, Albei, Hunedórei, Clusiului, Solnocu-Dobacei, Bistriti'a-Nasaudului, Chióruului si altele, comiti supremi, presiedintii la tribunale si inspectorii reg. de scóle nu aru putea fi cei actuali si in fine atunci alu *doile* motivu principalu adeca espres'a tendintia de „*magiarisare*“ aru fi absolutu nerealisabila; deci mai bine remána legea ilusoria, litera mórtá.

A pretinde asiá ce-va astadi dela regimulu nostru constitutiunálu si „liberalu“ este chiaru ilusiune; acést'a numai unu *Bach* séu unu *Schmerling* sub sistemulu absolutistú si centralisatoriu a potutu aflá de oportunu si ecuitabilu spre multiamirea si liniscirea popóreloru; numai ampoiatiu de sub acelu sistemú au fostu obligati si constrinsi a scé si a usuá prelánga limb'a statului oficiala germana — si cele ale poporului de diverse natiunalitáti, cu care a fostu in contactu perpetuu (in tocmai cum stau astadi am-

ploiatiu magiari); numai sub acelu sistemú absolutistú, — atátu de tare condamnatu de compatriotii magiari — a avutu valóre principiulu: „*ca dirigatoriulu publicu este pusú pentru poporu ier' nu poporulu pentru densulu*“, ceea-ce inse astadi la noi in tíera constitutiunála nu mai are valóre, cáci paraliséza alte tendintie mai „sublime“.

Din contra inse astadi, ori-care ampoiatiu publicu fia administrativu séu judecatorescu, superioru séu inferioru de natiunalitate nemagiara, trebuie negresitu sa scia limb'a oficiala a statului adeca „*magiara*“, cáci altcum vai de dilele lui. Ampoiatiu dela cábile ferate, nemagiari se constringu a invetiá limb'a magiara in termine preclusive si acei'a cari nu o mai potú invetiá suntú siliti a-si parasi posturile, cáci societátea superióra a lorú — abstragendu dela eminent'a si special'a cualificatiune a lorú — trebuie sa li dea drumulu si sa-i inlocúiesca prin alti individi cari, macaru sa nu aiba alte cualificatiuni tehnice speciali si absolutu necesarie — numai sa scia limb'a magiara!

Tribunalele reg. si judetiele singulare prin decisiuni decretéza ca dela párti litigante numai in limb'a statului, adeca cea magiara, primescu intratele, actiuni, petitiuni, recurse ori apelate, si le iau in pertractare numai atunci, déca acelea suntú compuse in limb'a magiara séu déca lâng'a textulu originalu scrisu in alta limba se alatura si o *traducere* in textu magiari; la din contra se respingu simplu indorsative.

Restringereá acést'a apoi pre advocatii nostri románi tocmai in înteresulu plenipotentiloru clienti ai lorú si a causei ce au sa o represinte si apere juridice, i silesce a se acomodá voiei domniloru dela concernentele tribunale si judetie si vrendu nevrendu a se adresá cátra ele cá románi si pentru clienti ierasi románi in limba straina!

In asemenea modu pretinde chiaru si regimulu, cá ori-ce petitiuni séu reclame sa i se substérna, déca nu numai in limb'a magiara, celu putienú prelánga o traducere a textului magiari. Astfelu — precum suntemu informati — pretinde regimulu nu numai dela párti, societáti, reuniuni si alte corporatiuni private, ci chiaru si dela *autoritátile nóstre bisericesci*; de-si nu demandativu dar' recomandádu accentuéza: ca din oportunitate si necesitate neevitabila si extraordinaria din interesu bine intielesu ala oficiositátei se póte face abatere dela prescriptele legéi (? ! Sic !)

Acést'a este modulu, prin care compatriotii nostri magiari nisuescu a demustrá libertatea si egal'a indreptatire promisa de atátea ori, ba chiaru inarticulata si garantata prin legi cari inse in realitate suntú litere mórté si dela cari lorú li este permisú in modu tendentiosu a se abate, va se dica: a nu le respectá cáci li se paru prea liberali pentru popórele nemagiare, — respective stricacióse scopuriloru lorú de desnatiunalisare planuita.

Cându avemu cauza fundata a ne vaierá in generalu asupr'a nerespectárei si restringerei limbei románe preste totu in alte comitate din tíera, trebuie sa observámu: ca incátu pri-vesce comitatulu *Sibiului*, aici domni nostri paru a fi mai liberali; dar' numai in forma, nu inse si in realitate; eata cum:

Usulu limbei románe, atátu in afaceri municipale — administrative adeca la comitatu, cátu si in cele judecatoresci la tribunalu nu este intredisu nici opritu formalmente; dar' nu se practica mai de feliu, de óre-ce in afaceri administrative comitatense, congregatiunea prima constitutióra a decretatu de *limba oficiala protocolara* in tóte agendele sele interne si esterne — prelánga cea magiara a statului si cea romána si germana; avendu in ve-

dere numerul poporului din acestu comitatu dupa natiunalitatea sea.

Ei, dar' en sa vedemu cum se si efectuesce acésta decretare in fapta; membrii congregatiunii si publiculu spectatoru de pe galeria au avutu ocazioni a se convinge, cum comitele supremu atátu in vorbirile sele de deschidere câtu si in decursulu siedintiei in reflessiuni si enuciári de concluse — numai limb'a magiara o pronuncia, apoi cele spuse magiarsesce le mai tâlcuiesce si germanesce, ier' romanesce le esplica notariulu intr' unu modu nesuficientu.

Va dice cine-va: dà-i buna pace Ittei Sele ca nu prea scie limb'a româna, apoi membrii români si asiá sciu bine nemtiésca: prin urmare sa nu fimu chiaru atátu de pretentiosi si scrupulosi.

Ei bine, din respectulu buneii intielegeri fia si asiá; cáci astfelu este firea românilu a fi tolerantu si concesivu; inse este sciutu si *aceca*: ca maioritatea precumpanitória a poporulu din comitatu este cea româna si, déca ordinatiunile ministeriali si proiectele de representatiuni cari are sa le substérna municipiulu regimulu sa facu in limb'a germâna, pentru ce sa nu se faca cu preferintia in cea româna?

Acést'a aru mai fi, cum aru fi, dar' nu putem retacea si alta anomalia, restrângátoria de folosirea limb'ei respective ignorantia in gremiulu comitatulu adeca in centru si afara in cercurile pretorali si la oficiolatele comunali.

La oficiulu de vice-comite comitatensu se lucra mai preste totu nu in limb'a statulu, ci in cea protocolara germana coordinata cu cea româna. Ordinatiunile cátra pretorii cercuali chiaru români cu comune mai preste totu puru române se emitu in limb'a germâna si densii, si — facu relatiunile ier' in aceasi limba, — firesce sub pretestu ca in acésta limba dejá mai usuata, suntu dedati, a lucrá mai cu inlesnire si mai corectu!

Póte se justificá óre acést'a scusa chiaru din partea unoru amployati români atunci, cându usulu limb'ei loru materne l'a decretatu insasi congregatiunea municipala si cându ei cá români aru trebuí sa-lu sustiena si practiseze cu totu adinsulu?

Totu asiá se intempla si la tribunalu si la judetiele singularie regesci de aici. Limb'a magiara este si aci cea oficiala; dar' nu e eschisu séu intreridisu usulu *limbei române* si celei germane; inse atátu advocatii câtu si judecatorii nostri români — cu putiena esceptiune — preferescu a lucrá in limb'a germâna, ier' sub pretestu: ca cu acést'a si domni judecatori neromâni suntu mai familiarisati si nedati decátu in cea româna.

Asiá dieu nu ne vomu procopsi nici vomu putea conservá dreptulu nostru natiunalu, decum a pretinde cá sa ni-lu respecteze strainii, — pâna-i lumea.

Limb'a oficiala a statulu trebuie sa fia respectata fâra tóta indoiéla, acolo unde se recere si cuvine; dar' nu este dreptu nici consultu cá regimulu sa permita organelorú sele, — decum sa comita elu insusi abateri dela legile sanctionate din singurulu motivu: pentruca miile de favoriti si sateliti amployati ai lui nu sciu limb'a poporulu si din singur'a tendintia cá, restringendu usulu limb'ei in tóte afaacerile sa faca mai eficace posibilitatea de magiarisare. C. . . . s.

Revista diurnalistica.

„Il Dovere“, unulu din organele democratiei italiene, consacra României primulu seu Rom'a dela 14 Maiu. Acestu articolu dupa ce inseréza testulu motiunei camerei in cestiunea interpelárei dlui Stolojanu si mentionéza motiunea identica a senatulu, dice:

„Ast-feliu principatulu iese in faptu din acea neutralitate pe care nimeni n'o puté intielege, cu ori-câta sperantia erá proclamata de cátra guvernulu românu.

„Déca e adeveratu ca armat'a miculu statu se gasesce in conditiunile aretate de ministrii inaintea camerei, nu voru intárdia de sicuru a se presintá ocazioni pentru a se aretá vitejiá ostirei si dibacia oficialorú ei

„Ei mergu in contr'a unui inamicu ageritu, fanaticu cá si selbaticu, dara mergu pentru apararea propriei lorú case. Provocati, ei intielegu sa asigure independintia si viétiá propriei lorú tieri chiaru cându n'aru voi sa se incrédiá prea multu in missiunea istorica pe care sciu ca o au intre popórele din oriinte.

Vorbindu apoi despre acésta missiune, dice:

Votulu (garantarea neutralitátiéi) care, chiaru cându sórtea armelorú le va fi favorabile, nu va puté aduce nici unu folosu poporulu, e unu idealu fórte departatu de missiunea istorica a Moldo-românilorú. Daco-români au trebuintia se póta traí linisciti si se desvólte mijlócele ce posedu pentru a ajunge la gradulu de civilizatiune care i-aru pune pe acelasi nivelu cu statele cele mai prospere din Europ'a. . . . . Poporulu românu are acum o perspectiva magulitóre: aceea de-a se pune in capulu miscárei pentru ideia de a creá acea confederatiune orientala, alu cárei'a centru aru puté fi elu, celu putienu pâna in di . . . . . se va alungá dintre statele acea rusine care se numesce administratiunea musulmana. Déca dreptele din Balcani voru intielege int'sensu importantiá periodei ce straluce patri'a lorú, ele nu voru lasá de sicuru sa le scape din mâna fâra sa traga totu folosulu de care suntu capabile.

„Acel'a care nu apuca noroculu de pulpana cându se presinta ocaziunea, va asteptá in zadaru multu tempu pentru cá elu sa fia atátu de bunu de a se presintá de nou.“

„U. p. A.“

Continuarea ofertelor in bani.

	fl.	or.	lei.
Constantinu Ganea	1	—	—
Ioanu Craiovanu	2	—	—
Ioanu Lazaroiu	1	—	—
Hilariu Popoviciu	2	—	—
Demetriu Andronie din Sibiu 4 #	—	—	48
N. Petra Petrescu	—	—	10
An'a Brote *)	—	—	15
Caliope Cioranu	10	—	—
Sierbanu Danchesiu	5	—	—
Petru Hódrea	5	—	—
Sav'a Popoviciu Barcianu	5	—	—
Ioanu Bratu	3	—	—
Dobr'a M. Drocú	2	—	—
Aureli'a Bratu	2	—	—
V. D.	1	—	—
Mari'a Hódrea	1	—	—
Petru Brote	5	—	—
Comanu Mitrea	1	—	—
Ioanu Romanu	1	—	—
Paraschiv'a Cioranu	10	—	—
Ioanu Bozosianu par. gr. or. din Mosn'a **)	2	40	—
An'a Urd'a din Mosn'a	—	40	—
Mari'a Urd'a din Mosn'a	—	20	—
Petru Petroviciu	3	—	—
R. S. Balasiu	3	—	—
R. Petricu	3	—	—

(Va urmá).

Sibiu, 28 Maiu 1877.

Iudit'a Macellariu, colectanta.

*) Sumele dela Dn'a Brote pâna inclusiv Paras. Cioranu s'au colectatu prin dn'a Ann'a Brote din Resinari.

**) Sumele dela dlu Ioanu Bozosianu la vale pâna la Mari'a Urd'a din Mosn'a, s'au colectatu prin dlu Ioanu Bozosianu parochu gr. or. din Mosn'a.

Contribuiri de obiecte.

pentru ostasii români râniti din Romani'a.

Luis'a Iechimu 24 chilo si 25 dg. scame, si multe alte diferite obiecte.
Mari'a Hannea 10 pachete (2 1/2 chilo) scame de Dr. Brunns.
Davidu Bar. Ursu 12 chemosi, 12 ismene.
Iosefin'a Paschieviciu 142 comprese, 48 triangle, 9 fasii.
Ann'a si Paulina Dunc'a 1/2 chilo scame.
Mari'a Cosm'a n. Romanu 1 chilo 20 dg. scame, 40 coti fasii, 17 fasii, 15 triangle, 24 comprese, 12 table vata.
Alesandra St. Siulutiu 3 chilo scame.
Ann'a Francu, 20 dg. scame.
Iosefin'a Racuciu 8 fasii, 32 comprese, 1 chilo 40 dg. scame, 6 triangle.
Mari'a Romanu 1 chilo 25 dg. scame de Dr. Brunns.
Ann'a Bechnitiu, 1 chilo 250 grame de scama, 3 fasii de pâna, 18 fasii de tifonu, 24 fasii de atia, 7 fasii de flanelu, 40 triangle de pâna, 265 comprese, 51 cârpe, 24 table de vata.
Mari'a Georgeviciu 25 dg. scame, mai multe petece de pâna.
Mari'a Straulea 53 dg. scame.
Mari'a Onitiu 33 dg. scame.
Sofia Poparadu 12 fasii, 23 dg. scame.
An'a Pop'a, servitóre, 22 dg. scame.
Mari'a Nast'a 5 fasii, 2 cârpe.
Mari'a Ioanu Pop'a 25 dg. scame.
Alesandra Mateiu 12 triangle, 35 comprese, 12 fasii, 18 table vate, 24 dg. scame, 5 pachete scame de Dr. Brunns.
M. P. 15 triangle, 25 comprese, 6 fasii, 1 p. 4 loti scame.
An'a Mog'a 53 dg. scame regulate, 32 ne-regulate, 30 triangle, 36 comprese, 2 fasii.
Elen'a Popescu 6 camesi, 6 ismene, 62 dg. scame.
Mari'a Danchesiu 41 dg. scame, 25 cârpe.
Agnes Pop'a 2 chilo scame, 15 fasii, 24 triangle.
Aneta Stoic'a 51 dg. scame, 6 fasii, diferite cârpe.
Eleuteria Cristea 10 cârpe mari, 12 cârpe mici, 3/4 chilo scame.
Mari'a Badila 6 triangle, 7 comprese, 6 fasii, 1/2 chilo scame.
Mari'a Cuntianu 56 dg. scame, 24 cârpe, 4 triang. 12 fasii.
Sabin'a si Iustina Brote, 24 triang. 100 comprese, 1 1/2 chilo scame.
Anastasia Tom'a, 4 lepedee, 24 dg. scame.
Ermin'a Pacurariu, 6 chemosi, 6 ismene.
Caliope Boiu, 6 comprese, 6 fasii, 6 cârpe, 90 dg. scame.
Dochia Tronca 12 comprese, 20 cârpe diferite.
Iren'a Macellariu, 5 pachete scame de Dr. Brunns.
Iudit'a Macellariu, 50 chemosi, 50 ismene, 10 pachete scame de Dr. Brunns.
(Va urmá)
Sibiu 24 Maiu 1877.

Iudit'a Macellariu, colectanta.

Discursulu dlui primu-ministru Brañianu cátra M. Sea Domnitorulu la 10 Maiu:

Mari'a Ta! In tempu de 11 ani, de cându Mari'a Ta esti pe tronulu României, nici ispitele cele mai ademenitóre, nici provocárele cele mai audacióse n'au lipsitu tieri nóstre, pentru a o distrage dela oper'a reconstituirei sele si a o aruncá in aventure care aru fi potutu turburá pacea orientulu.

Cu tóte aceste tentatiuni inse, cu prudentia, rabdarea si staruintia cele mai nestramutate, amu facutu totu ce putemu spre a nu atinge conditiunile internatiunale stabilite prin tratate solemne si recunoscute de puterile garante; amu potutu dovedi astfelu lumiei, ca acele calitáti cari au distinsu, in centrulu Europei, pe barbatii cei mai distinsi din ras'a Mariei Tale, te au insotitu la gurele Dunarei si ca poporulu românu pastreza inca intielepiciunea si energia, care in tempu de secole, au inspiratu pe strabunii nostri si i-au facutu a pastrá o patria libera, in mijloculu celor mai teribile cataclisme.

Cându inse, a incetatu ori-ce sperantia ca turmentele de preste Dunare se potú potolí pe cale diplomatica, cându resbelulu intre Rusia si Turcia a isbucnit, si cându nimicu nu se póte asigurá despre consecintiele acestei teribile convulsii pentru peninsul'a balcanica; inainte chiaru de a fi sigura ca va esí victoriósa din acestu resbelu, din teribil'a crisa po-

litica si sociala pe care o strabate, Turcia in circular'a sea cátra puteri, ne croiesce, priu capritiulu urgiei sele, o sórta care nu este conforma nici cu drepturile, nici cu dorintiele nóstre; cându program'a din acea circulara este dejá pusa in esecutare, prin faptulu tratárei agintelui nostru dela Constantinopole cá pe simplu functionariu otomanu; cându orasiile si satele nóstre deschise, unde nu erau nici trupe rufesci, nici chiaru trupe romanesce, suntu nu ocupate cá puncte strategice, dar' zilnicu bombardate, incendiate si jefuite, cându câmpiile si holdele nóstre suntu arse si pustiite, cându sentinelele nóstre dealungulu Dunarei suntu ucise si ciopartite in modulu celu mai barbaru, cându muncitorii suntu rapiti dela plugulu lorú si dusi in robie impreuna cu femeile si copiii lorú, cá in tempulu lui Mahomet II; cându intr' unu cuventu, vedemu patri'a nóstra amenintata de tóte ororile invasiunilor selbaticesce din secolele trecute; acela si simtiementu de prudentia si de intielepiciune, care ne-a condusu totu-déun'a, ne impune astadi dator'a de a ne radicá cu totii, de a tiené peptu pericolulu, spre a salvá individualitatea politica a statulu românu.

Trecutulu nostru, Mari'a Ta, a potutu credemu, asigurá dejá pe tóte puterile garante asup'a scopulu ce urmarimu; faptele nóstre, in evenimentele presinti, le voru dovedi la tóte, si mai alesu puternicilorú nostri vecini, Rusia si Austria, ca politica nóstra este numai o politica de conservatiune si ca, déca ne deslipimu astadi cu totulu si pentru totu-déun'a de Turcia, este cá sa respundemu agresivunilorú ei, sa le punemu o stavila puternica, si sa facemu astfelu cá ele sa nu se mai póta repeti in viitoriu.

Puterile se voru convinge, ca pusi precum suntemu, intre dóne mari si puternice imperii, simtiementulu de conservatiune insusi ne interdice ori-ce alte aspiratiuni aventuróre, cari aru putea pune in pericolu esistintia nóstra chiaru.

In marginile dara ale României actuale, care de faptu si de dreptu publicu europénu este patrimoniulu nostru, credemu ca nu vomu demeritá de sollicitudinea si protectiunea puterilorú garante, déca ne vedemu siliti astadi a luptá, si a luptá pâna la estreme pentru aperearea drepturilorú si independintiei nóstre.

Cu Ddieu dara, inainte Mari'a Ta! Déjá esti salutatu cu transporturi de entusiasmu, de poporulu din tóte ungiurile României, si déca sacrificiele enorme, la care tier'a esté chiamata, n'aru avea altu efectu decátu de a te face sa cunosci pe românu sub o noua fasa, sa-lu iubesci si mai multu, si sa dobândesci o incredere si mai mare intr'ensulu, acést'a aru fi inca destulu; cáci numai credintia absoluta, iubirea reciproca si neclintita intre suveranu si poporu, potú asigurá viitorulu României, ne potú dá tuturorú tari'a de a luptá in ori-ce vicisitudine prin care ea aru avea a trece. Sa traiesci Mari'a Ta, infáiulu oșteanu si domnulu României libere si independinte! Sa traiesca Mari'a Sea Dómn'a si virtutiele Ei, fia unu balsamu indulcitoriu suferintelorú la care natiunea este astadi espusa! Sa traiesca Romani'a!

Apele de cura

din comitatulu Háromszék (Trei-Scaunelorú).

In fruntea apelor de cura din comitatulu Háromszék (Trei-scaunelorú) sta Előpatacul (Valcelele) cu isvórale sale de sanatate neintrecute, cari cu privire la efectulu lorú ocupa locul între apele dela Carlsbad si Marienbad, ba le si intrecu prin partile constitutive de acidu si natronu cu acidu carbonicu.

Efectele de miratu ce le au apele

dela Előpatak suntu constatate in modu stralucitu prin mai multe opuri, cu deosebire prin opurile consiliariului aulicu Dr. *Siegmund*, Dr. *Meyer* s. a.

De interesu potu fi si urmatóarele opiniiuni:

Opiniunea

mediciloru si a scrutatoriloru de natura ungueresi data cu ocasiunea adunarii generali XVIII-lea tienuta in anulu 1875 la Előpatak (Valcele).

„..... Isvórela dela Előpatak (Valcele) cari potu concurá cu demnitate cu tóte acidele alcalinice de feru atatu din patria cátu si din afara si cari ocupa intre aceste unu locu distinsu, potu servi de basa pentru desvoltarea unu locu de cura de renume univiersalu si prin o amestecatura fericitá a partiloru loru constitutive de feru si sare, ele intrinescu tóte acele avantajie ce se afla separate in distinsel isvóra feruginóse si in asiá numitele isvóra disolvatóre si de aceea ele se potu folosi la deseale doreri de stomachu, de facerea si desfacerea sangelui si la doreri in organismulu sexualu, ceea ce s'a recunoscutu de multu de catra o autoritate cum e Dr. *Seegen*..“

Opiniunea

profesorului de hidropatia la universitateá din Vien'a Dr. Iosifu Seegen.

Előpatacul (Valcelele) nu numai ocupa primulu rangu intre acidele de feru ce se folosesc de presentu, ci elu le si intrece pe aceste si se deosebesce de densele — subintielegendu aici si Spaa si Schwalbach — prin aceea ca cuprinde saruri disolvatóre cari resistu la efectulu obstringatoriu alu apelor propriaminte feruginóse..“ (Compendiu de teoria apelor de cura. Viena 1875.)

Pentru infrumsetiarea locului de cura, controlarea cu efectulu a prescrieloru politiene de salubritate, curatienia in ospetarii si alte case, pentru distractiune si alte placeri, comisiunea de scalde s'a ingrigitu de tempuriu si in anulu acest'a. Pe tempulu sesonului s'a stabilitu in Előpatak, care are o departare de 1½ óra de cea mai deaprópe statiune a drumului de feru, si unu oficiu de posta si telegrafu.

Dupa tóte presemnele, si sesonulu din estu anu va fi cátu de viu.

Nu departe de drumulu feratu de statu ung. (lini'a orientale) se afla langa Baroth *Bibarczfalva* cu acidulu seu tare musantu „Borhegy“, care amestecat cu vinu da unu gustu de totu placutu. Secuii i cunoscu insusirea, pentru ca multi dintre densii candu nu potu ajunge la „implere“ in Borsecu, vendu apa dela Borhegy in locu de apa dela Borsecu. In apropiere de *Bibarczfalva* se afla o mina de carbuni de pétra de mare fortia. In *Bibarczfalva* suntu si scaldi musante clocotitóre.

Pe hotarulu dela Seps-St.-Georgiu se afla asia numitulu „Gözölgő“; acest'a e o scalda de aburi naturala, cá cari se afla in Covasn'a in pivniti'a ori si carei case de locuitu. Déca acestu „Gözölgő“ s'aru aflá intr'unu satu boemu, in Germani'a, Franci'a, Itali'a séu Spani'a, elu aru avea demultu dejá unu renume univiersalu.

Care transilvanénu nu a auditu de renumele probatu alu „Pokolsar“-ului din Covasn'a, unde in fia-care casa poti aflá scaldi de vana, ce curatia sangele, delatura nervositatea, — cáci *Pocolsarulu cam recorosu*, folositu cá scalda de picióre, produce o sudóre recoritóre si placuta in totu trupulu, — potentiéza puterea genitale si vindeca reum'a si podagra'?

Strinsu langa Covasn'a jace *Vajna-falva* cu renumitele sale scaldi pentru femei slabutie.

Malnas-ulu s'a restauratu prin ingrigirea posessoriloru sei intr'unu modu frumosu ce merita tóta recunoscinti'a; clocotitórele sale cele numeróse le putem numi insemnate; la excursiunile de recreare in frumósele parti ale acestui locu de cura ti se deschide inim'a, se inaltia spiritulu; ochiulu nu se póte in deajunsu saturá, vediendu spicele undulatóre si fructele neobositei straduintie a bravului poporu secuescu pe intinsulu planu, si inaltimel pline de verdétia ale padurii. Ap'a sea se arata

cu efectulu la bóle cronice de reumatismu.

Tusnadulu, incuadratu de bradetu, langa Oltu, ni amintesce farmecatóriale locuri din Elveti'a si, in clim'a si positiunea sea scutita, elu se intrece cu cele mai facute si tainice locuri de cura din Itali'a. Promenadele suntu asiediate asiá, ca fara ostenéla poti se ajungi pe locurile cele mai inalte. Perspectivele suntu de miratu, incantatóre si rapitóre; respirarea e usióra, angustimea pieptului incéta gustandu unu aeru perfumatu; sistem'a nerviloru: acést'a linie telegrafica a sufletului, afla aici usiorare in de ajunsu. Farmeculu acestui locu pomposu se sporesce prin confortulu relativu bine desvoltatu in internate.

Tusnadulu are clocotitori de unu cuprinsu abundantu cu o temperatura domóla.

Surprindietória in feliulu seu e cercetarea *Büdösiului* preste *Biksad* Altörja, unde peregrinau secuii pentru a-si curá dorerea de ochi. Efectele apei din spelunc'a *Büdös* la bóle de ochi s'aru accentuatu adese-ori in acést'a fóia si nu ne indoimu, ca guvernulu, indata ce medilócele i voru permite, va infintiá pe dealulu *Büdös* — unde acum se póta grige pucina pentru internare si nutrimentu, cu tóte ca aci se afla inca nenumerate isvóra ce contieniu cele mai puternice elemente — unu institutu pentru cur'a de ochi spre mangaerea omenimei suferinde si spre onórea tieiei.

Dupa cum audimu din isvoru siguru, d-lu fisicu onorariu alu comitatului *Háromszék* (Treiscaaneloru) Dr. *B. Szabó* va petrece si in var'a acést'a in tóta durat'a sesonului in Előpatak.

Varietâti.

* *Decorári.* La propunerea dlu ministru reg. ung. a curtiei prea inalte imperiale Majestatea Sea ces. si reg., in recunoscinti'a meriteloru dobândite pe terenulu bisericeii, scólei si a filantropiei, s'a induratu prea graciosu a decorá pe episcopulu gr. cat. din Oradea mare *Ioanu Olteanu* cu crucea mare a ordinului *Franciscu-Iosefinu*, — pe abatele, prepositulu mare si vicariulu episcopescu, *Dr. Nicolae Borbala*, cu crucea de cavaleru alu ordinului *Leopoldinu* fára tacese, — pe archidiaconulu si directorulu provisoricu de gimnasiu, *Petru Mihutiu*, si pe protopresbiterulu si parochulu din Caroli, *Tom'a Siorban*, cu crucea de auru pentru merite cu coróna.

* *Prândiu festivu* a fostu in duminéca trecuta la episcopulu gr. cat. din Oradea mare *Ioanu Olteanu*. Ansa la acestu prândiu a datu iubuleulu Papei. Toastele inca n'au lipsitu. Celu dintáiu rostitu de dlu episcopu in limb'a latina fu pentru *Piu IX*, pap'a Romei. Acestui'a urmara patru, rostitu totu de dlu episcopu, in limb'a magiara, pentru Majestátile LL regele si regin'a, pentru principele de coróna si pentru „famili'a ducala“, altulu pentru regimulu unguerescu, alu treilea pentru *principele primat* (archiepiscopu rom. cat. alu *Strigonului*) si in fine alu patrula pentru episcopulu rom. cat. din Oradea, *Lipovnitzky*. La toastulu alu doilea s'aru ridicatu toti mesenii si au eruptu in *eljenuri* sgomotóse. Dintre celelalte toaste mai marchéza „Pest. Ll.“ din care estragemu aceste, pre alu camerariulu papalu, *Iustinu Pappfy*, pentru concordia intre románi si unguri, la care a respunsu presidentulu tribunalului *Gyalokay*. Societatea meseniloru a decisu a se fotografá intr'unu tablou.

* *Advocatu.* *Gerasimu Candrea* advocatu in Campeni este primitu in list'a advocatiloru camerei *Albei-Iuliane*.

* In momentele din urma amu primitu o corespundintia dela *Budapest'a*, pe carea in nrulu de astadi nu

o mai putem publicá. Intre alte ne spune coresp. ca in *Budapest'a* este o — — societate, nu comitetu, cu capetenie nu presidentu, cu adunatoriu, nu cassieru, pentru ranitii turciloru. Déca 'i dici pipei lulea, séu vice vers'a, apói indata e altu-ceva, dar' mai alesu déca societatea este magiara póte aduná pentru **turci** si cá societate, numai nemagiariloru nu le este iertatu pentru *crestini* si in specialu romániloru pentru *románi*, pentru ca dupa teori'a lui „*Kelet*“ din *Clusiu* prin acte de charitate s'aru sterni nemultiamirea romániloru din Ungari'a cu sórtealoru. Mai logica si cá ast'a... logica de susu pána josu!

* *Bibliografia.* *Mandrin*, *Capitanulu banditiloru*. *Novela* de *Robert. Traducere libera* de *N. Petr'a Petrescu*. *Sibiu*. Editur'a si tipariulu eredei de *Closiu*, 1877. Pretiulu 70 cr.

* *Correspondentulu* lui „*Pesti Naplo*“ fu datu afara din *Ploiesci* si escortatu preste fruntarii. — Dupa diurnale ungueresci aflámu ca „*Telegrafulu*“ din *Bucuresci* recomanda guvernulu románu a se dá afara din tíera redactorulu dela „*Bucuresti Hirado*“, pentru denunciári.

* *Generalulu Florescu* a avutu mai de una-di o audientia la *Alteti'a* *Sea imperiale*, *Marele duce* *Nicolaie*. Aflámu ca comandantulu generalisimu alu trupeloru rusesci a felicitatu multu pe fostulu ministru de resbelu pentru tienut'a armatei nóstre, care, a disu *Marele duce*, este, in mare parte, creatiunea generalului. *Partidulu radicalu respalate*, asemena barbati dându-i in *Judecata*!

* *Dice* ca toti militienii din *Romani'a* v. m. e. fi congediati, remánendu numai pentru apararea fruntariiloru armat'a permanenta. Acést'a mesura s'aru fi luatu in urm'a unor hotariri superioare, prin care s'a dispusu cá románii sa pastredie defensiv'a, netrecendu *Dunarea*. Dámu aceste sciri sub tóta rezerv'a.

* *Daianus redivivus.* Din *Vale* ni se scrie: *Renunitulu capitanu* de tâlhari, despre care lumea credea ca e mortu, se vede ca inca e totu viu. *Eri séra* (6 Iun.) pe la 9 óre dimpreuna cu 3—4 consoti de ai sei au calcatu cas'a lui *Ioanu Ittu Dochitiu*. A casa erá numai muiera acestui'a, cárei, dupa ce a maltratát'o tiranesce, i-a rapitu preste 1000 fl. v. a.

* *O trupa turcésca de 4000 cerchesi totalu nimicita de rusi.* Cându batu turcii pe rusi, ori pe románi si cându basibozucii si cerchesii masacréza si schilavescu in celu mai crudelu modu pe prinsonerii din armat'a inimica, turcofilii *jidani* diurnalisti cu litere mari si grase anuncia lunei: *victoria* si *bravura*; iér' cându se intempla din contra, atunci 'i infera pe rusi si románi de ucigasi barbari.

Astfelu „*Ellenör*“ alu dlu *Csernatonyi* organi ultr'a turcofilu in Nr. 191 de joi anuncia prin o depesia din *Constantinopole* ca o trupa turcésca de 4000 *cerchesi* sub comand'a lui *Mus'a-pasi'a* fiindu postata la *Begli-Achmed* in *Asi'a* fú incungiurata de trupe rusesci, cavaleria si venatori, pe cari cei din urma calaretii 'i luasera pe caii loru cá se soséca mai cu repediune si in nóptea dela 5 spre 6 Iuniu, navalindu asupr'a acelei'a, rusii barbari o uscise, dimicá si masacrá in bucáti tóta trup'a turcésca pána si pre comandantele ei *Mus'a-pasi'a* — scapându numai cáti-va putieni cu viéti'a. Despre acést'a „*Ellenör*“ se cánta de jale intr'unu articulu de 2 colóne.

Sciri mai nóue.

Imperatulu *Russiei Alessandru* a sositu in 7 Iuniu in *Ploiesci*, cu elu a sositu si principele *Gorciakoff* si intregu corpulu diplomaticu si cu suita

mare. *Marele duce* cu suit'a sea a esitu intru intempinare.

Principele *Carol* a sositu la amédi spre a salutá pre tiarulu si a remasu cu tiarulu impreuna pána la 2 óre. La defilarea trupeloru pe dinaintea locuintiei tiarului, acést'a si *clironomulu* tronului purtau *cordonulu* celu mare alu ordinului de *Hohenzollern*. *Clironomulu* rusescu a petrecutu pe principele *Carol* la reintórcere pána la gara.

Burs'a de Vien'a.

Din 28 Maiu (9 Iuniu) 1877.

Metalicele 5%	60 85
Imprumutulu nat. 5% (argintu)	66 30
Imprumut. de statu din 1860	110 25
Actiuni de banca	776 —
Actiuni de creditu	142 —
London	125 35
Oblig. de desdaunare Unguresci	73 50
„ „ „ Temisiorene	72 50
„ „ „ Ardelenesci	71 75
„ „ „ Croato-slavone	— —
Argintu	111 25
Galbinu	6 —
Napoleonu d'auru (poli)	10 05½
Valut'a nóua imperiale germána	61 65

Nr. 192.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de parochu la biserica sánteii *Treime* din *Zizinu*, de clas'a a III, impreunata cu unu venitu anualu de 400 fl. v. a., se escrie prin acést'a concursu cu terminu pána in 20 Iuliu a. c.

Concurentii au a tramite mie subscrisului suplicele loru instruate in sensulu stat. org. si conformu dispositiuniloru sinodului archidiecesanu din 1873 pentru regularea parochieloru.

Brasiovu, 11 Maiu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu respectivu.

Iosifu Baracu, m. p.

1—3

protopresbiteru.

Nr. 49 — 1877.

Concursu.

Devenindu parochulu din parochi'a de a III clasa *Stremtiu* la nepuntintia de a satisfacé oficiulu seu parochiale ce privescu lipsele sufletesci a poporului incredintiatu pastoriei sele, prin acést'a se escrie concursu pentru postul de capelanu impreunatu cu urmatóarele emoluminte:

1. Pentru anulu curinte un'a a trei'a parte din tóte beneficiile si venitele parochiale dela 240 numere de case, incepându se de-odata cu functiunea.

2. Cu inceputulu anului 1878 va avé de jumetate din tóte beneficiile si venitele acestei parochii in si afara de biserica, cari computate in bani dau sum'a de 300 fl. v. a.

3. Doritorii de a ocupá acestu postu de capelanu trebuie sa aiba urmatóarele calificatiuni:

a) se aiba celu putieniu 4 clase gimnasiáli;

b) sa fia absoluti teologi cu esamenu de calificatiune.

c) cei cu calificatiune pregatitóre mai inalta voru fi preferiti;

4. Concurentii au a-si asterne petitiunile sele instruite in sensulu statutului organicu pána la 29 Iuniu a. c. la subscrisulu, cându totu-odata va fi si alegerea.

Alb'a-Iuli'a, 3 Maiu 1877.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Alesandru Tordasianu, m. p.

1—3

prot. gr. or. de Alb'a-Iuli'a.

ANUNCIU.

Dnulu *Grigoriu Nicolau* artistu tipograficu si actoru, nascutu in *Brail'a*, trecendu pe aici, voiesce mai incolo a intrá in conditiune intr'unu stabilimentu tipograficu mai mare.